Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши
18 СЕНТЯБРЬ 1970 й
ЖУМА
№ 221 (1590).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари амалда

ОТАЛИҚДАГИ ХЎЖАЛИКЛАР УЧУН

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхоз пахтакорлари Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз вагон ремонти заводи ишчиларини ўзларининг энг қадрдон дўстлари ва яқин мададкорлари деб биладилар. Тошкентликларнинг бу хўжалик меҳнаткашларига кўрсатаётган оталиқ ёрдами борган сари салмоқли бўляпти.

Тошкентликлар колхоз устахонасида токарлик дастгоҳини монтаж қилиб, насос станциялари учун бешта электр моторини капитал ремонтдан чиқардилар. Бундан ташқари, ишчилар колхознинг сут-товар фермасини сув билан таъминлайдиган насос станциясини ҳам фойдаланишга топширдилар. Ҳар хил асбоб ускуналардан 50 таси колхозчиларга юборилди.

Пахтаорол районидаги «Коммунизм» совхозининг меҳнат аҳли ҳам ана шу завод ишчиларининг мададини ҳар қадамда сезиб турибдилар. Шу хўжалик учун яқинда токарлик, фрезерлик ва силлиқлаш дастгоҳлари жўнатилди. Яқин кунлар ичида колхозга кўчма механика устахонаси учун жиҳозлар юборилади. Шунингдек, автокранни жиҳозлаш ва уни оталиқдаги совхозга топширишга қарор қилинди.

Бир сўз билан айтганда ишчи билан деҳқоннинг бирлиги «Ўроқ ва болға» бузилмас иттифоқи туфайли «оқ олтин»дан мўл ҳосил кўтарилляпти. Дала меҳнаткашлари қардошлик ёрдами учун Тошкент ишчиларидан миннатдор бўлмоқдалар.

Тошкент телефон станцияси қошида шаҳарлараро янги АТС ишга тушиш арафасида турибди. Бу АТС фойдаланишга топширилгач республикамиз пойтахтининг кўпгина область марказлари ҳамда бепоён ватанимизнинг кўпгина марказий шаҳарлари билан алоқаси янада кенгаяди.

СУРАТДА: махсус механизация бошқармасининг монтажчилари янги АТС приборларини монтаж қилишмэкда.

● Қишлоқ—шаҳарга!

ТЎКИН ДАСТУРХОН

Ўлкамизда олтин куз фасли файзли давом этмоқда. Боғларда, полизларда, экинзорларда нозу-неъматлар ғарқ пишган пайт. Деҳқонлар етиштирган ҳосилларини шаҳарлик биродарларига тортиқ қилмоқдалар.

«Ташзаготплодоовощторг» идораси пойтахт аҳолисини сабзавот ва мева-чевалар билан таъминлашда бир қатор тадбирларни кўряпти. Шу кунларда шаҳримизда 15 та магазин, узум бозорлари, 130 дан ортиқ кўчма дўконлар ишлаб турибди.

Калинин, Орджоникидзе, Янгийўл, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ районларининг миришкорлари ҳар куни ҳосил карвонларини Тошкентга жўнатмоқдалар. Шу кунга қадар шаҳар аҳолисига 34 минг тоннага яқин сабзавот, 16 минг тоннага яқин картошка, 4 минг тоннадан ортиқ полиз маҳсулотлари, 3,5 минг тоннадан зиёд мева, қарийб минг тонна узум тортиқ қилинди.

Хўжаликлардан куз ҳосилини ташиб келтириш қизғин тус олмоқда. Ҳар ҳафтада ҳосил карвонлари ташкил қилинмоқда.

Шу ҳафтанинг охирида Калинин районидаги «Назарбек», «Тошкент» совхозлари ва «Маданият» колхозининг ҳосил карвонлари пойтахтимизга кириб келади.

*КПСС XXIV съезди шарафига

ВАҚТДАН ЎЗГАНЛАР

Шаҳримиздаги 6-босмахона Ленин районидаги илғор корхоналардан бири. Бу босмахонада ойлик ва квартал планлари доимо ошириб бажарилади.

Бугун

босмахонадан янги хушхабар олинди. Унда айтилишича, корхона коллективи съездолди меҳнат вахтасида туриб ишлаб, беш йиллик планни бажарганлик ҳақида рапорт берган. Биз шу муносабат билан босмахона директори ўртоқ М. П. Каменецкийдан қўлга киритилган ютуқлар ҳақида гапириб беришини сўрадик. У бизга қуйидагиларни айтди:

— Босмахонамизнинг аҳил ва ишчан коллективи беш йилликнинг охирги йилида зўр кўтаринкилик билан меҳнат қилиб, сезиларли ютуқларни қўлга киритди. Биз баъзи соҳалар бўйича беш йиллик планни апрель ва июнь ойида бажариб қўйган эдик. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 3 сентябрда, маҳсулотни реализация қилиш плани эса 10 сентябрда тўла адо этилди.

Шу кунларда босмахонада иш қизғин. КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақа авж олдирилган. Меҳнатсевар коллектив йиллик планни ҳам 25 декабрга бажариш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Ҳарф териш цехидан Т. Степанова, китоб босиш цехидан К. Эксанова, Т. Йўлдошева, муқовалаш цехидан Р. Маҳмудова. Л. Инчина сингари ишчилар беш йиллик планларини июнь ойидаёқ бажариб қўйган эдилар. Ҳозир уларнинг кўпчилиги 1971 йил ҳисобига меҳнат қиляпти.

Ишонч билан айтиш мумкинки, босмахонамиз коллективи КПСС XXIV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олади.

«Ташсельмаш» заводининг машинасозлари «Меҳнат соҳасидаги ютуқларимиз — КПСС XXIV съезди шарафига» шиори остида мардонавор меҳнат қилаётирлар.

СУРАТДА: бош йиғув цехининг зарбдор машинасозларидан Владимир Нестеров ва Абдураззоқ Олламуродов ўртоқлар.

СОВХОЗГА ЁРДАМ

Шаҳримиздаги «Миконд» заводининг барча цех ва участкаларида, бригадаларида КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг партиянинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан белгилаб берган кенг программаси атрофлича муҳокама этилиб, оталиқдаги колхоз ва совхозларга янада самаралироқ ёрдам беришнинг конкрет режалари белгиланди.

Завод коллективи ҳар йили Сирдарё область Еттисой районидаги Ленин номли совхоз пахтакорларига оталиқ ёрдами кўрсатиб келади. Юбилей йилида ҳам совхоз меҳнаткашлари завод ишчиларининг мададини сезиб турибдилар. Шу йили корхона мутахассислари совхоз чорвачилик фирмасини механизациялаштиришга қарор қилдилар. Пахта йиғим-терими қизиган пайтда эса хўжаликка қишлоқ хўжалик техникаларини ремонт қилишда ёрдам берилади ҳамда совхоз устахонасига иккита дастгоҳ ва 30 тонна металл юборилади.

Тонгги газеталарда

✦ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Тошкент механизациялашган ўрмон хўжалиги ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг КПСС XXIV съезди шарафига қабул қилган оширилган социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

✦ Республика меҳнаткашларининг КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун, давлатга 4 миллион 400 минг тонна пахта топшириш юзасидан олинган катта мажбуриятни бажариш учун бошлаган мусобақага қўшилган мирзачўллик механизатор Маҳмуд Нишонов қишлоқ механизаторларини техникадан яхшироқ фойдаланишга, бу йил камида 2.000.000 тонна пахта териб беришга даъват қилади.

✦ 1970 йил 12 сентябрда Ой траекториясига чиқарилган «Луна-16» автомат станцияси парвозини давом эттирмоқда.

17 сентябрда «Луна-16» автомат станцияси Ойга яқинлашиб бораётган вақтда фазода Қуёш ва Ерга нисбатан тўғрилаб қўйилди. Шундан кейин траекториянинг белгилаб қўйилган нуқтасида двигатель установкаси ишга солинди. Натижада «Луна-16» станцияси қуйидаги параметрларда Ой сунъий йўлдошининг доира шаклидаги орбитасига ўтди:

*ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

БАРЧА ҚУЛАЙЛИКЛАР БЎЛАДИ

Савдо муассасалари бўйича Ўрта Осиё Давлат лойиҳа институти мутахассислари республика савдо министрлигининг бир нечта буюртмасини бажарди. Мутахассислар бир юз эллик ўринли бир қаватли ошхона, юз ўринли чойхона, минглаб кишига хизмат кўрсатадиган бир нечта гастроном лойиҳасини тайёрладилар.

Бу савдо объектлари пойтахтимизнинг янги массивларида қурилади. Уларда хўрандалар, харидорлар ва дам олувчилар учун ҳамма шароитлар муҳайё этилади.

БОҒ КОНКУРСДА ҚАТНАШАДИ

Бугун

«Ғалаба» маданият ва истироҳат боғининг бадиий раҳбари В. В. Раевскийнинг хабар беришича, бу йил боғда ўтказилган кўпгина тадбирлар ҳужжати СССР Маданият министрлигига юборилган. Бундан мақсад ҳар йили ўтказиладиган «Иттифоқимизнинг энг яхши истироҳат боғи» конкурсига қатнашишдир.

Бу йилги конкурс-мусобақа В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган. «Ғалаба» боғида ўтказилган бир қатор театрлаштирилган байрамлар, жумладан, 22 апрель куни ўтказилган «Ўзбекистон Ленин ғоялари туфайли гуллаб-яшнамоқда» деб номланган, Ғалабанинг 25 йиллигига бағишланган байрам ва бошқа ўнлаб тадбирлар боғнинг конкурсда муваффақиятли қатнашувига имконият яратади, деб ишонч билдириш мумкин.

Конкурс - мусобақа якунлари октябрь ойи охирида эълон қилинади.

Бундан ташқари, боғ маъмурияти «Рассом» бадиий ишлаб чиқариш комбинати билан ҳамкорликда Киров район меҳнаткашларининг КПСС XXIV съезди олдидан олган мажбуриятлари, меҳнатдаги ютуқ ва режалари акс эттирилган бадиий установка-стенд тайёрлаяптилар. Улкан стендда район корхоналарида ишлаб чиқариладиган маҳсулот турлари миқдори, янги иқтисодий ислоҳот ва маҳсулот таннархини камайтириш учун кураш натижалари ўз бадиий ифодасини топган бўлади.

*САНЪАТ ОЛАМИДА

«МАРКАЗИЙ ОСИЁ МАДАНИЯТИ»

Ўзбек ҳужжатли кино санъаткорларининг номи ҳатто чет элларда ҳам машҳур. Уларнинг яратган кўпгина картиналари жаҳон экранига чиққан. СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати Малик Қаюмов бошчилигида яратилган картиналар ҳамма жойда қизиқиш билан кутиб олинади.

«ЮНЕСКО» ташкилоти Тошкент хроникал ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студиясига буюртма берди. Шунга асосан «Марказий Осиё маданияти» ҳужжатли фильми суратга олинади.

Бўлажак фильмда Афғонистон, Ҳиндистон, Покистон мамлакатларидаги маданият тараққиёти акс эттирилиши лозим.

Фильмнинг сценарий автори—Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси машҳур санъатшунос Галина Пугаченкова ва кинооператор Даврон Салимов Шарқ мамлакатларига жўнаб кетишди. Улар бу мамлакатларда фильм юзасидан тегишли ишларни олиб борадилар. Фильмни тайёрлашда атоқли санъаткор Малик Қаюмов бош-қош бўлади.

«Марказий Осиё маданияти» фильмида Кушон даври, Темурийлар замонасидан тортиб то шу кунларгача бўлган санъат ва архитектура, тарихий ёдгорликлар тасвирланади. Фильмда буюк мутафаккир олимлар Алишер Навоий ва Мирзо Улуғбекларнинг Шарқ маданияти тараққиётига қўшган бебаҳо ҳиссалари ҳам қамраб олинади.

*Институт янгиликлари

Икки лаборатория

СССР Министрлар Советининг фан ва техника Давлат комитети қарори билан М. Т. Қори-Ниёзий номли Ўзбекистон педагогика фанлари илмий тадқиқот институти қошида иккита лаборатория ўз ишини бошлади. Бу лабораторияларда мактабшунослик ва халқ маорифи иқтисоди ҳамда қаровсиз болалар ва ўсмирлар ўртасида таълим-тарбия масалалари ўрганиляпти.

Янги сектор

Институтда йигирманчи сектор очилди. Бу секторда чет эл Шарқ педагогикаси ўрганилади. Жумладан социалистик Шарқ мамлакатлари педагогикаси тарихини ўрганишга ҳам катта эътибор берилади.

«КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА» СТИПЕНДИАТИ

Низомий номли Давлат педагогика институтида физика факультетининг 3-курс студенти Бибиражаб Қорақулованинг номини ҳурмат билан тилга олишади. У ўқишда, жамоат ишларида ва одобда барчага намуна бўляпти.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг органи «Комсомольская правда» газетаси тошкентлик студент Б. Қорақуловага газетанинг стипендиясини тайинлади. Ўзбек қизи бу мукофотга ўтган йили барча фанларни пухта ўзлаштирганлиги учун муяссар бўлди.

● Диққат: янгилик!

ПОЛЬША КЎРГАЗМАСИ

Бугун

Польша Халқ Республикасидан Тошкентга экспонатлар кела бошлади.

Қардош мамлакатнинг саноат корхоналари бу ерда «Косметика ва упа-эликлар» кўргазмасини ташкил қилади.

Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг биносида бир неча кундан кейин очиладиган бу кўргазма томошабинларнинг диққатини ўзига жалб этади. Чунки унда Польшада косметика ишларининг кейинги пайтлардаги ютуқлари ва турли корхоналарда ишлаб чиқарилаётган ранг-баранг упа-эликлар намойиш қилинади.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ИККИ ТОМЛИК КИТОБИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг «Ленин йўлидан» деган икки томли китобини «Ўзбекистон» нашриёти ўзбек тилида босмадан чиқарди.

Китобнинг биринчи томи 1964—1967 йиллар, иккинчи томи эса 1967—1970 йиллардаги нутқлари ҳамда мақолаларини ўз ичига олган.

Л. И. Брежневнинг бу китобидаги нутқлари ва мақолаларида коммунистик қурилишга ва мамлакатнинг ташқи сиёсатига, давлат ва жамоат ташкилотларига раҳбарлик қилиш соҳасида партиянинг тўплаган тажрибаси умумлаштирилади, ҳозирги замон шароитида ташкилий-партиявий ва идеология ишларини олиб бориш практикаси таҳлил қилинади.

ЯНГИ КАФЕ-ЧОЙХОНА

Кафанов кўчасидаги «Ударник» кинотеатри ёнгинасида «Ударник» деб номланган янги кафе-чойхона очилди. Кенг, ёруғ, озода чойхонада иссиқ нон ҳам ёпилади. Миллий таомлар пиширилади.

СИМ ОРҚАЛИ

Ҳар бир оила уйида телефон бўлишини орзу қилади. У билан одамнинг қанчадан-қанча мушкули осон бўлади. Ёр-дўстлари, кадрдонларининг кига боргани қўли тегмаса шартта сим орқали ҳол аҳвол сўрашади. Иш юзасидан ҳам жуда кўп қулайликлар яратилади. «Марказ-4» ва «Марказ-5» микрорайонларида истиқомат қилувчи меҳнаткашлар яқинда хурсанд бўлиб қолишади. Чунки «Союзтелефонстрой» қурувчилари телефон кабелини ўтказиб бўлишди. Ҳозирги кунда АТС ходимлари хонадонма-хонадон кириб, телефон аппаратлари ўрнатиб юришибди.

Яқинда «Марказ-4» кварталида катта жамоат маркази фойдаланишга топширилди. Жамоат маркази қошидаги озиқ-овқатлар магазини, қаҳвахона-ресторан, маиший хизмат кўрсатиш уйи каби объектлар шаҳар аҳолисига мақтовга арзир даражада хизмат кўрсатмоқда.

СУРАТДА: жамоат марказининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотолари.

*Пойтахтимиз меҳмонлари

Татар театри гастроллари

Бугун

шаҳримизга Татаристон АССР Минзала шаҳар Давлат драма театри коллективи меҳмон бўлиб келди.

Татаристондан ташқарида ҳам кўплаб гастролларда бўлган ва томошабинлар эътиборини қозонган бу театр санъаткорлари шаҳримиздаги Округ Офицерлар уйида бир неча кун мобайнида ўз маҳоратларини намойиш қиладилар. Ҳамшаҳарларимиз меҳмонлар ижросида С. Шакуровнинг «Ўроқчи аёл», Ю. Аминовнинг «Инсон қалби», З. Шагимуратовнинг «Ҳаёт», Х. Сафинанинг «Қўшиқ давом этади» драмаларини ва бошқа бир қатор тарихий ҳамда замонавий мавзулардаги спектаклларни томоша қиладилар.

Театр гастроллари 21 сентябрдан бошланади. Тошкентдан сўнг меҳмонлар Самарқанд, Наманган, Андижон, Янгийўл, Фарғона шаҳарларидаги санъат мухлисларини ҳам хушнуд этишади.

Жаҳон ойнаси

ОКИНАВА ПРОГРЕССИВ КУЧЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

ТОКИО. Окинаванинг кўпгина шаҳарларида ва қишлоқ районларида ҳокимият маҳаллий органларига бўлиб ўтган сайловда прогрессив кучлар ғалаба қозонди. Киодо Цусин агентлигининг хабар беришича, Окинаванинг сайлов ўтказилган тўққиз шаҳридан еттитасида прогрессив кучларнинг номзодлари шаҳар бошлиғи қилиб сайланди. Шу кучларнинг вакиллари, кўпгина посёлка ва қишлоқ йиғилишларига бўлиб ўтган сайловда ҳам ғалаба қозондилар.

Шу сайловда либерал - демократларнинг мағлубиятга учраганлиги окинаваликларнинг АҚШ оккупация қилиб турган Окинава оролларини дарҳол ва ҳеч сўзсиз қайтиб олиш хусусида Япония ҳукуматининг тутган сиёсатига нисбатан ишончсизлиги сабаб бўлди, деб уқдириб ўтади агентлик.

ОПЕРАЦИЯ БАРБОД ЭТИЛДИ

ХАНОЙ. Лаоснинг ватанпарвар кучлари август ойининг иккинчи ярмида Кўзалар водийсининг ғарби-жанубида жойлашган районларга қарши Қўшма Штатлар томонидан уюштирилган операцияларни барбод этдилар. ВИА агентлигининг Каосан, Патетлао агентлигига суяниб хабар беришича, Лаос ватанпарварлари Спенкуанг вилоятида душман солдат, офицерларидан 300 кишини сафдан чиқардилар. Ватанпарварлар кўп миқдорда қурол-яроғ ва ҳарбий асбоб-анжомларни ўлжа қилиб ҳам олдилар.

(ТАСС).

ХАНОЙ. Вьетнам пойтахти марказий магистралининг узунлиги бир неча километр бўлиб, Катта театрдан то Президент саройигача давом этади. Китоб, саноат моллари магазинлари, универмаг, кинотеатрлар, газета редакциялари музей ва виставка заллари шу кўчага жойлашган.

СУРАТДА: кўча манзараларидан бири. Орқа планда Президент саройи.

В. СОБОЛЕВ фотоси.

НОРОЗИЛИК

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган араб мамлакатлари группасининг раиси Жорж Томе (Сурия) БМТ Бош секретари У Тан ҳузурига кирди ва Исроил маъмурларининг араб миллатига мансуб 450 гражданни гаров тариқасида қамаб қўйиши каби ўзбошимчалигига унинг эътиборини жалб этди. Томе айтдики, бу ҳаракат босиб олинган территорияда гражданн шахслар билан муомала тўғрисида Женева битимини қўпол равишда бузишдан иборат бўлиб, Хавфсизлик Кенгаши ҳамда Бош ассамблея қабул қилган инсонпарварлик тўғрисидаги резолюцияларнинг руҳига ҳамда ҳарфига, шунингдек барча умуминсоний нормаларга хилофдир.

Иқтисодий ислоҳот самараси

АМАЛИЙ ТАДБИРЛАР

◆ РЕЗЕРВЛАР ИШГА СОЛИНЯПТИ ◆ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ ОШДИ, ИШ ҲАҚИ 3,9 ПРОЦЕНТ КЎПАЙДИ ◆ 3 МИЛЛИОН 867 МИНГ СЎМ ФОЙДА ◆ ИШЧИЛАРНИНГ ТАШАББУСКОРЛИГИ ОШЯПТИ ◆ ИЧКИ ХЎЖАЛИК ҲИСОБИНИНГ АФЗАЛЛИГИ ◆ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА НИЗОМ.

Ҳозирги шароитда ишлаб чиқариш корхоналарида капитал маблағ ва асосий ишлаб чиқариш фондларининг самарадорлигини ошириш асосий вазифадир. Бу ишларни бажаришда планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янгича системаси қулай шароит ва моддий замин яратиб бермоқда.

Масалан, Тошкент тракторсозлик заводи 1967 йилдан бошлаб янгича планлаштириш ва моддий рағбатлантириш шароитида ишлаб, бутун ички резервларини ишга солмоқда, маҳсулот таннархини камайтирмоқда ва ишлаб чиқаришнинг асосий фондларидан самарали фойдаланмоқда.

Корхона коллективи зиммадаги планни ҳамма техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича яхши бажармоқда. Уч ярим йил ичида ишлаб чиқариш ҳажми ва маҳсулот реализация қилиш 2,6 баравар ортди. 1969 йили асосий ишлаб чиқариш фондларидан олинадиган маҳсулот 1968 йилга қараганда 14,5 процент ошди ва ҳар бир сўмлик асосий фондлар ҳисобига уч сўму 53 тийинлик маҳсулот тайёрланди. Шу давр ичида меҳнат унумдорлиги 4,6 процент, ўртача иш ҳақи эса 3.9 процент кўпайди. Агар ҳар бир ишчининг ўртача ойлик иш ҳақи 1966 йили 131 сўмни ташкил қилган бўлса, 1969 йили эса у 160 сўмга етди.

1969 йили завод маҳсулот реализация қилиш планини 101,3 процент бажарди ва натижада 3 миллион 867 минг сўм фойда олди. Планга қараганда 172 минг сўмдан ортиқ фойда кўрилди. Бу фойдадан социалистик мусобақада ғолиб чиққан цех, участка коллективини мукофотлаш учун 62 минг сўм ва моддий рағбатлантириш фондларига 105 минг сўм ажратилди. ҲАММАСИ БЎЛИБ КОРХОНАНИНГ МОДДИЙ РАҒБАТЛАНТИРИШ ФОНДИ 1 МИЛЛИОН 199 МИНГ СЎМ, ИЖТИМОИЙ МАДАНИЙ ТАДБИРЛАР, УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛИШ ФОНДИ 347 МИНГ СЎМ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ФОНДИ 500 МИНГ СЎМНИ ТАШКИЛ ЭТДИ. Бу йил эса моддий рағбатлантириш фондини янада оширишга социал-маданий тадбирлар ва уй-жой қурилиш фонди 550 минг сўмга, ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди 600 минг сўмга етказилади.

Бу фондлардан фойдаланиш корхона ишчи-хизматчиларнинг ижодий ташаббусини ошириб уларни моддий жиҳатдан рағбатлантирмоқда ва маданий маиший турмуш шароитларини яхшиламоқда.

Корхона 1969 йили ижтимоий-маданий тадбирлар, уй-жой қурилиш фонди ҳисобига спорт зали, сузиш бассейни ва ёзги ошхона қуриб олди. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш фонди ҳисобига машина-станокларни янгилаш, оғир қўл меҳнати билан бажариладиган ишларни автоматлаштириш ва механизациялаштириш тадбирлари амалга оширилди. Ҳозирги вақтда корхона бўйича ишлаб чиқаришнинг механизациялашган даражаси 74.8 процентни ташкил қилади.

Маълумки, тракторсозлик заводи пахтакорлар учун «Т-28Х4» маркали трактор ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Бунинг учун, бир неча янги ишлаб чиқариш цехлари, участкалар ташкил қилинди. Завод коллективи 1970 йили 17000 та янги трактор ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Ҳозирги вақтгача корхона ишчилари ўн мингта трактор, йигирма мингдан ошиқ прицеп ишлаб чиқарди.

Корхонада планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси шароитида ишлашга ўтилгач, ички хўжалик ҳисобини ва унинг таъсирчан формаларини қўллаш бўйича ҳам бир қанча амалий ишлар олиб борилди. Ҳозир ҳар бир цех, участка ва заводнинг бир қанча бўлимлари ички хўжалик ҳисоби асосида иш олиб бормоқда. Шунга асосан, ҳар бир асосий ишлаб чиқариш цехлари учун реализация қилинадиган маҳсулот ҳажми фойда, маҳсулотнинг асосий турлари, рентабеллик даражаси, иш ҳақи фонди, ишлаб чиқариш фондларига тўланадиган ҳақ ва моддий рағбатлантириш фонди кўрсаткичлари белгиланади. Асосий цехларда маҳсулотнинг умумий ҳажми план-ҳисоб баҳоларида белгиланади. Шунга мувофиқ цехларнинг ҳамма турдаги маҳсулотларига план-ҳисоб баҳоларини белгилашда маҳсулотнинг цехда қанчага тушиши, яъни таннархи ва фойда ҳисобга олинади. Фойда эса ишлаб чиқариш фонди учун тўлов ва моддий рағбатлантириш фондидан иборат бўлиб, бу фонд цех қўлида бўлади. Цех ишлаб чиқаришда план-ҳисоб баҳоларининг қўлланиши маҳсулот таннархини ҳамиша камайтириб боришга ва асосий ишлаб чиқариш фондларидан самарали фойдаланишга рағбатлантиради. Агарда цех шу план вазифаларини бажармаса, кўрадиган фойдаси камаяди ва натижада, моддий рағбатлантириш фонди, мукофот миқдори пасаяди.

Корхонада мукофотлаш тўғрисида низом ишлаб чиқилган ва жорий қилинган. Бу низомда ҳар бир цех ишлаб чиқаришнинг оғир, енгиллигига ва бўлимларнинг бажарадиган вазифаларига қараб мукофот миқдори белгиланган. Масалан, цех ўз план кўрсаткичларидаги асосий вазифаларни бажарса, ишчи ва инженер-техник ходимларнинг 42 процентигача мукофот олиши мумкин. Бу низомга кўра ишчи ва инженер-техник ходимлар ҳар хил хом ашё ва материаллардан, айтайлик, бир сўмлик тежасалар, унинг 20 тийини уларга мукофот тариқасида берилади. Агарда цех, участка ишчи-хизматчилари ишлаб чиқаришни ривожлантиришда бирор ташаббус ёки янгилик билан чиқсалар, ёки муҳим аҳамиятга эга бўлган топшириқларни яхши бажарсалар, мукофотга сазовор бўладилар. Бу мукофотлар цех моддий рағбатлантириш фонди ҳисобидан берилади.

Хўжалик ҳисоби асосида ишлаётган цех бошлиқларининг, мастерларнинг ҳуқуқлари ҳам маълум даражада кенгайтирилган. Цех бошлиқлари участка ва бригада ишчи-хизматчиларини рағбатлантириш фонди ҳисобидан мукофотлашлари, моддий ёрдам кўрсатишлари ёки бу мукофотлардан маҳрум қилишлари мумкин. Хулоса қилиб айтганда, бу тадбирларнинг ҳаммаси цех, участка, бўлимлар учун белгиланган план топшириқларини бажариш ва янада кўпроқ иқтисодий самара олишини таъминлашда моддий замин бўлиб қолмоқда.

Б. УМАРОВ,
иқтисодчи.

Трактор заводининг коллективи мамлакатимиз пахтакорлари учун 11 мингинчи тракторни ишлаб чиқаришга киришди. Ҳар куни заводнинг тайёр маҳсулот жўнатиш майдонидан мамлакатимизнинг турли жойларига юзлаб Т-28Х4 маркали универсал чопиқ тракторлари кўплаб жўнатиб турилибди.

СУРАТДА: тайёр маҳсулот жўнатиш бригадасининг бир группа пешқадам ишчиларидан (чапдан ўнгга) Николай Мазговой, Владимир Беляк, Николай Жуков, Николай Клёнин ва Михаил Грудинин ўртоқлар.

Партия ташкилотларида ҳисобот сайлов йиғилишлари

МУСОБАҚА БАЙРОҚДОРЛАРИ

Социалистик мусобақанинг ажойиб бир томони бор. Мусобақадошлар тадбиркорлик билан иш кўришга ҳаракат қилади. Шунингдек, бажарилган ишнинг сифатли бўлишига интилиш, меҳнат интизоми учун қатъий кураш олиб бориш, брак маҳсулот берувчиларнинг бўлмаслиги йўлида жон куйдиришни айтмайсизмиз?

Чиндан ҳам буларнинг барчаси ҳар бир коллектив учун улкан муваффақиятларни қўлга киритишнинг асосий омиллари бўлиб хизмат қилади. Шунинг учун ҳам пардозлаш трестига қарашли 29-бошқарма партия ташкилоти, унинг атрофига уюшган коммунистлар пардозловчилар коллективи ишининг самарали бўлишида социалистик мусобақанинг ролига катта эътибор билан қарадилар.

Улар бошқарма бунёдкорлари ишлаётган объектлардаги бўлимлар, бригадалар ўртасида мусобақани намунали йўлга қўйишни, коммунистик меҳнат ҳаракатини авж олдиришни кун тартибидан ҳеч вақт тушмайдиган асосий вазифа деб қараб келмоқдалар. Бу эса ўз самарасини кўрсатмасдан қолмаяпти, албатта.

Бошқарма сайқалчилари саккиз ойлик план топшириқларини анча ошириб бажаришга эришдилар. Уларнинг пардозлаш ишлари таннархини камайтириш борасида эришаётган кўрсаткичлари ҳам қувонарли бўлмоқда. Қурилиш материалларидан тежаб-тергаб фойдаланиш, иқтисод қилиш натижасида эришилган фойда йил бошидан буён қирқ минг сўмдан ошиб кетди.

Шу кунларда сайқалчилар жонажон партиямизнинг XXIV съезди шарафига бошланган зарбдор меҳнат вахтасида туриб ишламоқдалар. Пардозчилар ҳозирги вақтда студентлар шаҳарчасида барпо этилган поликлиника, телефон автомат станцияси, политехника институтининг механика факультети учун барпо этилган объектларда фидокорона меҳнат қиляптилар. Партиямиз съезди шарафига ўз зиммаларига қўшимча мажбурият олган бошқарма бинокорлари барча куч ва имкониятларини ишга солган ҳолда ишлаб иш суръатига суръат қўшмоқдалар. Сайқалчилар ишлаётган барча участкаларда коммунистлар авангардлик ролини ўйнаяпти.

Йиғилишда ҳисобот доклади қилган 29-бошқарма партия ташкилотининг секретари **Ҳ. Исроилов** сайқалчи-коммунистларнинг ўтган бир йил давомида юқорида айтиб ўтилган ибратли ишларини батафсил айтди. Шу билан бирга, докладчи партия ташкилоти фаолиятида йўл қўйилган камчиликлар хусусида ҳам тўхтади. Чунончи, у партия ташкилоти коммунистларга топширилган иш юзасидан бўлган масъулиятни оширишга етарли эътибор берилмаганини, омма ўртасида олиб борилган сиёсий-тарбиявий ишлар талаб даражасида эмаслигини, меҳнат интизомини бузиш ҳоллари юз берганини кўрсатди.

Музокарада биринчи бўлиб сўзга чиққан Т. Ганикаев ўз нутқини, асосан, бошқарма халқ контроли группасининг фаолиятига, улар олдида турган вазифаларга бағишлади. У назоратчиларнинг кўпгина ҳаққоний талабларига ўз вақтида етарли аҳамият бермаганликлари учун бошқарма ҳамда пардозлаш тресті раҳбарлари адресига танқидий фикрлар айтди. Раҳбарлар олдига қўйилган талаблар ўз вақтида инобатга олинганда, ишда янада яхши натижаларга эришилган бўларди.

Участка мастери **Н. Голбин** эса меҳнат интизоми, унинг аҳамияти ҳақида гапирди. Барча муваффақиятлар гарови бўлган меҳнат интизомини намунали ташкил этиш ишига партия ташкилоти янада кўпроқ эътиборини жалб этишини таклиф қилди.

Кўпгина мастерлар, бригада бошлиқлари ва бошқа раҳбар ходимлар партиясиз активлардир. Бошқарма партбюроси буни ҳисобга олиб, барча қурилиш участкаларида коммунистларнинг таъсири бўлишига эришишлари зарур. Шундай қилинганда қурувчилар ўртасида олиб бориладиган сиёсий-тарбиявий ишларнинг самарали бўлишига шароит яратилган бўлади.

— Ажойиб қурувчи-сайқалчилар ҳисобига коммунистлар сафини тўхтовсиз ўстириб бориш бошқарма партия ташкилотининг жонажон иши бўлиши керак,— дейди музокарада сўзлаган **С. Трофимова.**— Ҳисобот даврида коммунистлар сони беш кишига ортган. У ҳам бўлса, партия аъзолигига кандидатлардир. Бу талабга жавоб берарли даража эмас, албатта.

Бошқармада партия ташкилотининг 170 нафар ёш ленинчини ўз сафларида бирлаштирган жанговар ёрдамчи отряди бор. Улар орасидан партия аъзолигига қабул қилиш учун истаганча номзод топиш мумкин эди. Аммо бу муҳим масалага ҳам эътиборсизлик билан қараб келинди.

Ўз-ўзини танқид асосида ўтган бу йиғилишда партиямизнинг тобора яқинлашиб келаётган съездини муносиб кутиб олишга қаратилган тадбирлар белгилаб олинди. Бошқарманинг янгидан сайланган партбюроси состави ана шу режа асосида иш кўради, коммунистларнинг барча участкаларда байроқдор бўлишларини таъминлайди.

К. ҲАМРОЕВ.

Тошкент экскаватор заводи экспорт участкасининг машинасозлари кўпгина қардош социалистик мамлакатларнинг буюртмаларини шараф билан адо этмоқдалар. Ҳозир экспорт участкасининг экскаваторсозлари қардош Венгрия Халқ Республикаси ҳамда Чехословакия Социалистик Республикаси учун қудратли экскаваторлар тайёрламоқда. Юбилей йилида ҳаммаси бўлиб қардошларимиз учун юзга яқин экскаватор жўнатилади.

СУРАТДА: пешқадам ишчи, коммунистик меҳнат зарбдори коммунист Владимир Добровецкий.

М. Нуриддинов фотолари.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ҚОЛГАН ИШГА ҚОР ЁҒАР

Партия ва ҳукуматимиз халқнинг турмуш маданиятини ошириш, шаҳар ва қишлоқларни, аҳоли яшайдиган пунктларни ободонлаштириш, санитария-гигиена ҳолатини яхшилаш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Бироқ, шаҳримизнинг айрим жойларида ободонлаштириш ишлари кўнгилдагидек эмас. Бу ўринда биз йирик панелли уй қуриш комбинати территориясидаги айрим кўчаларни кўзда тутамиз.

Ҳамза районига қарашли Чашма (собиқ Собир Раҳимов), Шавкат ва бошқа кўчалар ва уларнинг проездлари аҳволига вой, дегинг келади. Бу кўчалардан юрган йўловчилар, шофёрларнинг фиғони кўкка кўтарилади. Нега? Чунки, кўчаларимиз тартибсиз, ўйдим-чуқур. Ёз ойларида тўпиғигача чанг-тупроққа, баҳор, куз ва қиш ойларида эса ярим белгача бўтана сув, лойга ботасиз. Биз, жамоатчилик кучи билан бундан уч йил илгари ўнлаб машина шағал тўктириб текисладик ҳам. Бироқ кўчамиз серқатнов бўлгани учун яна ўйдим-чуқур бўлиб кетди, натижада, йўл яна эски ҳолатига келиб қолди. Шу территорияда йирик панелли заводнинг қурилиш участкалари электр, подстанцияси, шаҳар газ станцияси, 3 автобаза, икки йирик ўрта мактаб ва бошқа корхона-муассасалар мавжуд. Уларнинг кўпчилигига шу кўча ва унинг проездлари орқали юк машиналари қатнайди. Бундан ташқари, икки ўрта мактаб ўқувчиларнинг кўпчилиги ҳам шу йўлдан қатнаб ўқишади. Чунки бошқа йўл йўқ.

Ўтган йилнинг ёз ойларида район ободонлаштириш бўлимидан келган беш-олти ишчи: «Кўчаларингни обод қиламиз» —деб биз тўктирган шағални бульдозер билан сурди. Ҳар жой-ҳар жойга шағал тўкишди ҳам. Энди кўчамизга сон кирар экан, деб хурсанд бўлувдик, ўйлаганимизча бўлмади. Улар бир кўринди-ю, шу билан зим-зиё бўлиб кетишди. Мана орадан кўп вақт ўтди, аммо йўл қурувчилар, ремонтчилардан дарак йўқ. Қолган ишга қор ёғар, деб шуни айтишса керак. Улар район ижроия комитетига «Биз Чашма, Шавкат кўчалари ва унинг проездларини текислаб, асфальт ётқиздик» — деб рапорт беришган бўлса ҳам ажаб эмас.

Район ва шаҳар ободонлаштириш бўлимининг раҳбарлари шу кўчаларнинг аҳволи билан танишсалар бўларди.

Биз ҳовли-жойларимизни, уй атрофларини кўча-кўйларни кўкаламзорлаштиришни истардик. Бунинг учун сув зарур. Бироқ биз яшаётган кўчалардаги ариқлар қақраб ётибди. Ҳеч қаердан сув келмайди. Аҳоли бошқа жойлардан сув ташиб ичади. Ўтказилган дарахтлар сувсизликдан қуримоқда. Кўчага ариқ суви ва водопровод суви келтириш мумкин. Бунинг учун имкониятлар бор. Райижроком раҳбарлари тегишли ташкилотлар билан алоқа боғлаб, маҳаллага сув келтиришда ёрдам берсалар айни муддао бўлур эди.

Ўрни келганда яна шуни ҳам айтиш керакки, йирик панелли завод посёлкаси территориясида телефон хизмати ҳам ёмон аҳволда. Посёлка марказида бешта телефон автомат будкаси мавжуд. Бироқ уларнинг бирортаси ҳам ишламайди, бузилиб ётибди. Уларни ремонт қилиб, сафга қайтариш билан на район, на шаҳар алоқа бўлими ходимлари шуғулланади.

Б. КАРИМБЕРДИЕВ,
врач,
К. АҲМАДЖОНОВ,
газ хўжалиги ходими,
А. АҲМЕДОВ,
матбуот ходими.
Х. ЮСУФХЎЖАЕВА,
ўқитувчи.

Жонажон Республикамизда

Заводнинг қуввати ошади

ХЎЖАЙЛИ. Хўжайли ёғ экспеллер заводини реконструкция қилиш бошланди. Сентябрь ойининг ўзидаёқ тайёрлов цехининг биринчи навбати қурилиши тугалланади. Айни вақтда пресслаш цехи билан тозалаш цехи кенгайтирилади. Янги буғ қозонхона, ҳовузлар қурилиши мўлжалланган.

Автоном республикадаги бу кекса завод келаси йил батамом реконструкция қилиб бўлинганидан кейин унинг қуввати қарийб икки баробар ортади. Бу ерда ҳар суткада аввалги 120 тонна ўрнига 210—220 тонна чигит қайта ишланади.

(УзТАГ).

ИШГА ТУШИРИШ ТАРАДДУДИ

ИНГИЧКА. (Самарқанд области). Йнгичка вольфрам конида қурилган янги саралаш фабрикасида технология машина-ускуналари монтаж қилина бошлади. Зирабулоқ тоғларида йиғма темир-бетон конструкциялардан кўп қаватли бино қад кўтарди. Мавжуд фабрикадагига қараганда бу ерда беш баравар кўп руда саралаб олинади.

Янги корхонада вольфрам концентратини олиш процесси батамом механизациялаштирилган ва автоматлаштирилган. Рудани упадек қилиб янчий оладиган энг янги тегирмон машина-ускуналари ўрнатилмоқда. Кучли флотация машиналари ҳам монтаж қилинмоқда. Вольфрам рудасини яроқсиз жинсдан ажратиб олувчи автоматлаштирилган установкани ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди.

Ингичка саралаш фабрикаси келаси йили ишга тушади.

(ЎзТАГ).

ЎРМОННИ КЎЧИРИШГА ТАЙЁРГАРЛИК

КОНСОЙ. (Тошкент области). Чорвоқ сув омборига ҳали сув қуйилганича йўқ, лекин шундай бўлса ҳам унинг соҳилларига ўрмонни кўчириб келтиришга ҳозирданоқ тайёргарлик кўрилмоқда. Чотқол тизмаси этакларида жойлашган Консой ўрмончилари ўз кўчатзорларида бунга атаб ниҳол ўстирмоқдалар. Чорвоқнинг хушҳаво зумрад соҳилидан йигирма минг туп Қрим қарағайи, ўн минг туп бута дарахти, эллик минг туп ёнғоқ, дуб ва қайрағоч кўчатлари экилади. Сув лабида атир гуллар, кўм-кўк яшнаб туради.

Ҳозир Консой ўрмончилари сув омбори атрофида катта боғ барпо этмоқ учун мевали дарахтларнинг энг яхши навларини шайламоқдалар.

(ЎзТАГ).

СИЗГА ҚАНДАЙ ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДАЛАР?

АСАББУЗАРЛАР

Телефон трубкасини қулоғимга тутдим. Ҳеч қандай овоз йўқ. Лоақал ҳар сафаргидек шовқин, ғириллаш, тарақ-турук ҳам йўқ. Бироздан сўнг яна трубкани олдим. Яна шу аҳвол.

Шикоят қилсаммикин?— деган фикрга бордим. Рост-да телефонсиз ишингиз битмаганидан кейин турли хаёлга борар экансиз. Хиёл тинчланиб, яна трубкани кўтардим. Овоз бор. Аппарат ишлаяпти. Ўпкамни босиб олдим, керакли рақамни тердим. Гапимнинг орасида қаёқдаги «дит-дит» деб турган сигнал эшитиляпти. Бироқ мени эшитишяпти. Мен эса бирорта гапни тузукроқ эшитолмайман. Шундай қилиб, у ёқдагилар гунг билан муомала қилаётгандек бўлиб қолишди. Яна ҳар хил рақамларни териб, бошқа жойларга телефон қилиб кўрдим. Ҳамма жойда аҳвол шу.

Энди шикоятга йўл олмасам бўлмайдиганга ўхшайди. Илтимос қилиб кўриш керак, зора тузатиб беришса. Йўқ, нима учун мен узримни айтиб, уларга ялинишим керак. Ахир телефон линиясидаги шовқин-сурон учун алоқачи ходимлар мендан кечирим сўраб, дарҳол тузатиб беришлари керак-ку. Биз абонентлар эса, телефонга тегишли ҳақини тўлаганимиздан сўнг унинг ишлашини талаб қилишимиз керак. Ҳақимиз бор.

Асабларим чирқирай бошлади. Бироқ ўзимни қўлга олдим. Аппаратда шовқин ҳаддан ташқари кўп бўлгани учун сабр қилдим. Ярим соатлардан сўнг яна трубкани кўтардим. Кимлардир ўзаро гаплашяптилар. Шундай қилиб, ўзим истамасдан бировларнинг сиридан воқиф бўлиб қола ёздим. Кечирим сўраб, суҳбатларини бўлдим. Қўшни подъезддан қўнғироқ қилишаётган экан. Телефонимнинг лоақал блакировкаси бўлганида ҳам алам қилмас эди. Мустақил телефон, Тошкентда техника мўъжизалари яратиляпти шу кунларда.

Бироз вақт ўтиб, яна телефон қилдим. Севиниб кетдим. Телефоним ишлаяпти. Бироқ бекорга севинибман. Тўртинчи рақамни теришим билан яна қисқа сигналлар.. яна яна уриниб кўрдим. Ҳаммаси беҳуда бўлди.

Қўл силтаб, оғир хўрсиндим. Бир вақт телефоним жиринглаб қолди. Москвалик оғайним йўқлаётган эди. Чунонам яхши гаплашдикки, ҳайрон қоласиз. Рўпарама-рўпара ўтириб суҳбатлашгандек бўлдик. Худди шу суҳбатни Фрунзедаги ўртоғимга етказишга ваъда бердим. Афсус сўзимнинг устидан чиқолмадим. 07 менинг чақирганимни мутлақо эшитмагани аниқланди. Ўн икки бор уриниб кўриб, кейин муддаомдан қайтишга мажбур бўлдим.

Эрталаб участка монтёрини чақирдим. У, шу куни келиши қаёқда, эртаси ўтиб, индини ўтиб, унинг индини ҳам ўтиб, бешинчи куни келди. Монтёр келиб кетгач, қўшниларимнинг телефонлари ҳам «касал»ланиб қолди. Шикоятчилар сафи яна кўпайди.

Телефон тармоқлари бошқармасига йўл олдим. У ерда мени шикоят инженери Тамара Романовна Тарновская очиқ чеҳра билан кутиб олди. «66-18-98» дейсизми? Жуда яхши. Албатта тузатамиз. Тез кунда эпақайига келтирамиз», деди мулойимлик билан. Қўйнимни пуч ёнғоққа тўлдирган экан у. Негаки, 33-40-телефонини нечоғлик қўнғироқ қилмайин, барибир ололмадим. Мана, ҳозир тўртинчи ой унинг овозини эшитолмайман. Телефоним эса, ҳамон ўша-ўша, заррача тузалгани йўқ. Ўшанда Тамарахоним яна бир гап айтган эдилар.

— Шу 6-АТСнинг хизматчилари ишга бепарволик билан қарашади-да!

Бу ниҳоятда хунук манзара. Бошлиқлар ўзлари шундай деб, ишнинг суст олиб борилаётганини тан олиб туришса, уларга иши тушган одам нима қилиши керак?

Д. ПОЛЕВОЙ.

Ленин номли янги буюртмалар тикиш фабрикасининг чеварлар коллективи шаҳримиз аҳолисига намунали маиший хизмат кўрсатиш борасида анчагина ютуқларни қўлга киритаётир.

СУРАТДА: корхонанинг пешқадам чеварларидан Ҳаниса Каибова ва Зулфия Тожиева тайёрланаётган буюртма сифатини текширмоқдалар.

ҚАРДОШЛАР ШЕЪРИЯТИДАН

Қардош халқлар адабиёти ҳамиша диққат-эътиборимизда. Унинг равнақи билан қизиқамиз. Қуйида келтирилган шеърлар қозоқ халқининг севимли шоири ижодидан намуналардир.

Шоир Сирбой Мавлонов бу йил Абай номидаги Қозоғистон ССР Давлат мукофотини олишга сазовор бўлди. У табиатан файласуф лирик шоир, завқи баланд, сермаҳсул шоир. Унинг ўнлаб шеърий китоблари бор. Биз уни юксак мукофот билан табриклаб, шеърларидан намуналар босамиз.

ШУҲРАТ.

ҚОРА юлдуз ёлқинида оқаман,
Қора дарё тўлқинида оқаман.
Қора булут қатларидан узилиб,
Оқ ёмғирлар шовқинида оқаман.
Менинг ўтдек қайноқ манглай теримдан
Яшнаб кетар далам кўм-кўк осмондай.
Мен қарайман шунда далам тўридан
Янги қитъа очган машҳур инсондай!

МЕН мафтунман юлдузлар ёруғига,
Тўлиб оққан дарёлар ариғига.
Улкан эман илдизига тонг қолдим.
Юксак тоғлар саботини тан олдим.
Зеҳним қўйиб дунё ишин кузатдим:
Ёқтирмадим юракларнинг торлигин,
Ёқтирмадим кучлиларнинг зўрлигин,
Ожизларга жон ачиб қўл узатдим!

ҚАИ одамнинг бир иллати бор,
Болта билан чопгулик.
Қай одамнинг бир ҳислати бор,
Гулга ўраб ёпгулик.

ҚУЛОМДАН қуйилган у арслонга боқ
Еллари кўпирган тўлқиндай бароқ.
У баъзан кўрқинчли тиригидан ҳам!
Тиригин кўзлари сочиб ўт, даҳшат,
Баъзида кипригин қоқиб туради.
Ҳайкалин кўзи-чи, йилтиллаб фақат
Юмилмай туну кун боқиб туради!

ҚЎНҒИР кечда янграган бир қўшиқман,
Иссиқ кунда ором берсин ҳар оннинг.
Уйғоқ ўрмон жамолига ошиқман,
Тўлқинларга қанот берсин соф қонинг.
Тиним билмай ҳаракатда бу жаҳон,
Олсин қўшиқ бу ҳаётнинг пудратин.
Қўшиқ билан ўлик тошга бахш эт жон,
Билсин барча куй ҳикматин, қудратин!

ҲАР нарсанинг туғилиб, яшаб,
Ўладиган ўз фурсати бор.
Ҳар бир кўзнинг чароқлаб, яшнаб
Сўнадиган ўз фурсати бор.
Қулоқ солган барин билади:
Гиёҳлар ҳам қувнаб кулади.
Оқ қайиннинг кўз ёшлари бор,
Тошлар ёмғур қуя олади!

НАВОИЙНИНГ ўзи куйлаган
Тундан қора шаҳло кўзларни.
Туни-куни уни ўйлаган,
Ёқтирмаган асти ўзгани!
Ғазалига жон бўлиб кирган
Пардозлаган қофия, сўзин.
Узун сочи тақимга урган
Гўзаллардан узмаган кўзин.
Мен ҳам кўриб ўзбек гўзалин,
Демай қўйдим, ростим, ўзгани!
Шунда билдим улуғ шоирнинг
Нечун ёниб ғазал ёзганин!!

МЕН булутман,—
Оби-раҳмат қуяман.
Мен шуъламан,—
Тонгда япроқ юваман.
Мен болари, —
Гулдан шарбат ичаман.
Мен даламан,—
Чаман-чаман гул, ўтларга,
Пага-пага булутларга
Қучоғимни очаман!

СЕН юрасан эсга келмай,
Қачон бўлса унутилиб.
Гўё фикр тамом бўлмай
Битган китоб — юз тутилиб.
Давронинг ҳам билинмайди,
Армонинг ҳам билинмайди,
Бошқаларнинг панасида
Юрган кўзга илинмайди.
Арзон тушган шуҳрату
Гадойисан эрта-ю кеч,
Эрта кунни ўйламай хеч!
Бари ўтар беном-нишон,
Иложинг йўқ айрилмасдан,
Кетар бари қайрилмасдан!

ТУМАН босган кундай бўлиб,
Кўланкадек юргим йўқ.
Эл бошида юкдай бўлиб,
Сур эркадек юргим йўқ.
Манглай терим оқса дейман,
Туққан қутлуғ еримга.
Эл чироғин ёқса дейман
Менинг юрак қўримга!

Қозоқчадан Шуҳрат таржимаси.

●ОНА ЕР БОЙЛИКЛАРИ

Ўтда ёнмайди, пахтадан қолишмайди

*ЎЗИ ЕНГИЛ, ЮКИ ОҒИР
*ЎТ ЎЧИРУВЧИЛАРГА ЖУДА ҚУЛАЙ ЛИБОС
*НОЗИК ТЎРЛАР ХОМ АШЁСИ
*КАМДАН-КАМ УЧРАЙДИГАН ГАЗМОЛ

АСБЕСТ — тошпахта тоғ жинсларидан ҳисобланган минераллардандир. Унинг ташқи кўриниши пахтага ёки товланувчи ипакка ўхшаса ҳам, кимёвий таркиби ва физик хусусиятлари мутлақо фарқ қилади. Асбест — тошпахта, яъни «ёнмайдиган» деган мазмунни англатади.

Асбест кўпгина ингичка ва нозик толалардан ташкил топган бўлиб, улар жуда пишиқ, эгилувчан, юқори ҳароратга чидамли бўладилар. Улардан ҳар хил матолар тўқиш мумкин. Шунинг учун ҳам қурилиш ишлари ва саноатда унга нисбатан талаб тобора ошиб боряпти. Ундан фойдаланиш соҳалари — деворлар устини қоплашда, томлар устини ёпишда, уй ичини безатишда ва бошқа ерларда ишлатиш тез суръатлар билан кенгайиб бормоқда. Хуллас, ҳозирги кунда асбест ёки унинг аралашмасидан икки ярим мингга яқин турли буюмлар ишлаб чиқилмоқда.

Мамлакатимизда катта масштабдаги қурилишларни амалга оширишда, бинокорлик техникасини амалга оширишда, қурилиш материалларини мукаммаллаштиришда, қуриладиган бинолар таннархини арзонлаштиришда, катта панеллар ясашда, ирригация ва канализация қувурлари ишлаб чиқаришда ҳамда уларни арзон ва чиройли тайёрлашда, тошпахта катта роль ўйнайди. У одатда асбоцемент, асбест смолалари, асбест органик шишалар, асбест пластмассалар, асбест резина буюмлари, асбест кимёвий буюмлар сифатида ишлатилади. Бу материаллар электр, товуш, иссиқлик ва совуқ ўтказмайдиган хоссаларга эга.

Бир килограмм асбестдан 30 километр узунликдаги жуда ҳам пишиқ ип тайёрлаш мумкин. Асбест ипи темир симдан ҳам мустаҳкам бўлади. Масалан, бир квадрат миллиметр йўғонликдаги темир сим 20,3 килограмм оғирликни кўтаролмай узилса, шундай йўғонликдаги асбест ипи 300 килограммгача оғирликни бемалол кўтара олади. Асбест цементининг материаллари бошқа қурилиш материалларига қараганда анча енгилдир. Масалан, бир кубометр ҳажмдаги пўлатнинг оғирлиги — 7,85 тонна, бир кубометр темир-бетоннинг оғирлиги 2,40 тонна бўлса, бир кубометр асбест цементидан ясалган материалнинг оғирлиги 1,7 тоннадир.

Асбест даставвал ким томонидан топилганлиги ва у инсонлар ҳаётида қачондан бошлаб қўлланганлиги ҳақида аниқ бир нарса айтиш қийин. Аммо шуниси маълумки, асбест бизнинг эрамиздан 1300 йил илгари маълум бўлган ва яхудийлар тилида «Биссон» энг қиммат баҳо ва жуда камдан-кам учрайдиган газмол деб юритилган.

XIX асрнинг бошларида тошпахтадан кундалик турмушда ҳам фойдаланиш имкониятлари туғилди. 1806 йилда италиялик Елена Перпенти асбестнинг соф ўзидан (каноп аралаштирмасдан) мато тўқиш усулини топади ва нозик тўр тўқишга муяссар бўлади. Сўнгра ундан турли қоғозлар, ленталар, манжетлар ва бошқа нарсалар ясала бошланди. Ўша даврдан бошлаб асбестни қазиб олиш ва уни тозалаш иши саноатнинг муҳим соҳасига айланди.

Тошпахтанинг ўтда ёнмаслик хоссасини англаган маддоҳ ва дарвешлар бир пайтлар ундан тўқилган матодан кийим-кечак тикиб кийиб, ёниб турган гулханлар ичидан ўтганлар. Бу билан авомни алдаб, улардан назрниёз олганлар. Ҳозирги кунда эса асбест жасур ўт ўчирувчиларимиз учун хизмат қилмоқда.

СССРда тошпахтанинг катта запасга эга бўлган кони Урал тоғида —Баженовода жойлашган. Халқ хўжалигининг бу хом ашёга бўлган талаби, шу жумладан Қувасой, Оҳангарон, Бекобод заводларининг талаби ҳам Урал тошпахтаси ҳисобига қондирилади. Шу кунгача Ўзбекистонда тошпахтанинг саноат аҳамиятига эга бўлмаган кичкина конлари Султон-Увайс тоғларида, Қизилқумда ва Олой-Туркистон, Чотқол-Қурама тоғларида учрайди.

Лекин, кейинги йиллар давомида Ўзбекистон саноат қурилиш материаллари министрлигига қарашли тоғ-геология идораси Олмалиқ комбинати учун мармар донаси (крошка)ни излаб топди. Бунда, Олмалиқ шаҳридан 20-25 километр нарида, Қурама тоғлари орасида идоранинг етакчи геологларидан Т. Жабборовнинг тузган проекти асосида иш олиб борилди ва уни разведка қилишга киришди. Шу тоғ-қидирув ишларига бошчилик қилаётган Ю. П. Бабаянц кунларнинг бирида мармар тошлари орасида ётгон тошпахта толасига кўзи тушиб қолади ва уни эътибор билан синчиклаб текшира бошлайди. Натижада, у, шу ердан тошпахтанинг янги кони очилишига умид боғлаб, бу ҳақда тегишли идораларга хабар қилади. Бинобарин қазиш ишлари бошланади ва Баженоводан тошпахта бўйича мутахассислар таклиф этилади. Ҳозирги кунда олинган маълумотларга қараганда, бу ердаги тошпахта запаслари Уралдагига нисбатан кам. Лекин мармарни қазиш пайтида йўл-йўлакай тошпахтани ҳам қазиб олса бўлади. Шу кунда бу янги коннинг запаси 500 минг тонна деб тахмин қилинмоқда. Ундан қазиб олинган катта намуналар Уралга юборилиб, саноат аҳамиятига эга бўлган хоссалари текширилялти. Ижобий натижалар олинса, бу тошпахтадан Оҳангарон цемент заводида фойдаланиш имкониятлари туғилади. Ана шу ноёб ва қимматбаҳо тошпахтани излаб топишда ва уни завод миқёсида текшириб кўриш устида тоғ-геология идорасининг бошлиғи, геолог Акмал Ғаниевнинг ташаббуси мақтовга сазовордир, Бу янги қурама тошпахта кони унинг шахсий контроллиги остида ўрганилмоқда.

Янги топилган Қурама тошпахтасининг минералогияси, кимёвий таркиби ва бошқа соҳалари Ўзбекистон Фанлар академияси Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтининг катта илмий ходимлари С. Т. Бадалов ва А. К. Қосимов томонидан тўлиқ ўрганилмоқда. Олмалиқ атрофи, Қурама тоғлари бағрида тошпахта нишоналари борлиги кўпчилик геологлар қатори Д. М. Богданов томонидан ҳам ҳисобга олинган. Умид қиламизки, ана шу бир неча тошпахта нишоналари маълум бўлган жойлар қайта текширилса, саноат аҳамиятига эга бўлган яна бир бой хазина яратилади.

М. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси, Ҳ. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

Жаҳон ойнаси

Социологларнинг жаҳон конгресси

ВАРНА. Социологларнинг VII жаҳон конгресси бу ерда тантанали вазиятда очилди. Конгрессда 80 мамлакатдан келган 3,5 мингдан ошиқ делегатлар ва меҳмонлар қатнашмоқда. СССР Фанлар академиясининг вице президенти академик А. М. Румянцев совет делегациясига бошчилик қилмоқда.

Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Тодор Живков конгресс қатнашчиларини табриклаб бундай деди: Сиз ишлаб турган социологик фанининг инсоният жамияти ҳаётидаги туб проблемаларга бевосита алоқаси бор. Бу проблемалар планетадаги барча кишиларнинг тақдирларини, инсониятнинг бугунги ва эртанги кунини ўз ичига олади.

Фан ва техника тараққиётининг мевалари умуман халққа, инсониятнинг олға босишига хизмат қилиши керак. Фан соҳасида шуғулланиб ўзининг жамият олдидаги бурчини билган биронта ҳам ижодкор социал адолатсизликка бефарқ қараб туролмайди, агрессия ва урушларга қарши, кишилар ава инсоният бойликларини қириб ва йўқотиб юборилишига қарши курашолмасдан туролмайди.

Айни марксча-ленинча социологиягина ана шу проблемани ҳал қилишга қодирдир, фақат ишчилар синфи бошчилигидаги прогрессив социал синфлар ва группаларгина тинчлик, озодлик ва инсоннинг бахт-саодати йўлида шу ишларни бажаришга қодирдир. Бу хусусда бизнинг қаттиқ эътиқодимиз ҳаммангизга аён, деди Т. Живков. Мана шу эътиқод кўпгина халқларнинг тарихий тажрибаларидан келиб чиқади, у бизнинг халқимиз тажрибасидан ҳам келиб чиқади деб таъкидлади пировардида Т. Живков.

«Жамиятнинг ҳозирги даври ва келажаги: прогноз қилиш ва социал планлаштириш» мавзуи конгрессга асосий мавзу қилиб олинган. Тақдим қилинган мингта докладдан кўпгина қисми социалистик мамлакатлар олимларининикидир.

Конгресснинг иш программаси чет эллик делегатлар ва меҳмонларни Болгария Халқ Республикасидаги социалистик қурилиш муваффақиятлари билан кенг кўламда таништиришни ҳам кўзда тутади. (ТАСС).

У Таннинг доклади

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС махсус мухбирлари О. Аничкин О. Пивоваров ва А. Хачикян хабар берадилар:

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари У Тан Бош ассамблеяга тақдим этган йиллик докладида умуман дунёдаги вазият хусусида «эҳтиёткорлик билан умидворлик» билдириб, шу билан бирга ер юзининг турли районларида кескинликнинг хатарли манбалари борлигини таъкидлаб ўтди.

У Тан «Вьетнамдаги вайронгарчилик уруши, унинг фожиали оқибатлари» давом этаётганлиги муносабати билан тинчликка катта хавф солинаётганлигига эътиборни жалб қилди. «Бу можаро осонгина қўшни мамлакатларга ёйилганлигининг шоҳиди бўлдик», деди бош секретарь.

У Сувайш канали зонасида ўт очишни тўхтатиш тўғрисида эришилган битимнинг катта аҳамиятини таъкидлади ва бу битим «аниқ бажарилаётганлигини» айтди. Ҳозир Г. Ярринг кўмагида музокараларни яна бошлаш учун имкони бўлган ҳамма чораларни кўриш зарур, деди У Тан.

Бош секретарь химия ва бактериология қуролини батамом тақиқлаш соҳасида кўпроқ силжишга эришиш лозимлигини айтди. Стратегия қуроли билан қуролланишни чеклаш мақсадида олиб борилаётган Совет-Америка музокаралари конкрет натижалар беришига у умид билдирди.

У Тан Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида битим тузилганлигининг муҳимлигини таъкидлаб ўтди. «Бу шартнома ижобий аҳамиятга эга ва иккала томон ўртасидаги муносабатларни яхшилашга муҳим ҳисса қўшиши, иккала мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларда ишончни мустаҳкамлашга ёрдам бериши лозим».

Претория маъмурлари апартеид сиёсатини тўхтатиш тўғрисидаги БМТ Бош ассамблеяси талабларини писанд қилмаётганлигига Жанубий Африка Республикасининг ҳукумати бу сиёсатни Намибияда ҳам жорий этаётганлигига У Тан Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош ассамблеясининг эътиборини жалб қилди. Айрим мамлакатлар, жумладан, Португалия билан Жанубий Африка Республикаси Бош ассамблеясининг Жанубий Родезиядаги ирқчи режимга қарши қаратилган қарорларини бажаришдан бош тортаётганлигини ҳам у таъкидлаб ўтди.

Тинчликни мустаҳкамлаш қуроли бўлиб хизмат қила оладиган самарали халқаро ташкилотнинг иш кўриши зарурлиги ҳеч қачон ҳозирги вақтдагидек муҳим бўлмаган эди, дейилади У Таннинг докладида.

Будапештда Венгрия қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати виставкаси очилди. Анъанавий виставка—ярмаркада социалистик мамлакатлар ва айрим капиталистик мамлакатларнинг фирмалари ҳам ўз маҳсулотларини намойиш қилмоқдалар.

СУРАТДА: Совет Иттифоқи павильонида.
МТИ—ТАСС фотоси.

Ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилмоқдалар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС мухбири А. Жегулев хабар беради):

Америкадаги катта компанияларда «Женерал моторс»нинг АҚШ ва Канадада жойлашган автомобиль заводларининг салкам 350 минг ишчиси 15 сентябрь ярим тунда забастовка бошлади. Автомобиль ва авиация саноати ишчилари касаба союзи бирлашмаси нарх-наво ошганлиги ва пенсия таъминоти яхшиланиши кераклигини назарда тутган ҳолда иш ҳақини ошириш тўғрисида қўйган талабларини корхона эгалари рад қилди.

Иш ташлаган ишчилар ўзларининг қонуний талаблари қондирилишига қатъий бел боғлаганлар. Касаба союз забастовка фонди ташкил қилди. Бу фонд забастовка 6—8 ҳафта давом қилишига етади. Бошқа касаба союзларининг аъзолари ҳам стачка ҳаракатини қўллаб-қувватламоқдалар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ЁРДАМИ БИЛАН

ҚОҲИРА. Хелвон металлургия заводини реконструкция қилиш программаси Совет Иттифоқининг ёрдами билан амалга оширилмоқда.

Завод 1972 йилда бир ярим миллион тонна металл берадиган бўлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ Хелвонда ишлаб турган совуқ прокат цехлари йилига 250 минг тонна юпқа пўлат тунука ишлаб чиқармоқда.

Заводнинг реконструкция қилиниши, аниқроғи Хелвонда янги металлургия заводининг қурилиши Бирлашган Араб Республикаси саноатини ривожлантириш планларига муҳим аҳамиятга эга бўлади.

РЕАКЦИЯЧИЛАР ХУРУЖИ

КАРАКАС. Бир гуруҳ қуролли кишилар Венесуэла Коммунистик партиясининг Мирида штатидаги бўлимига ҳужум қилди. Улар бўлим биносига ёндирувчи бомбалар ташлаб мол-мулкка зарар етказдилар.

Компартиянинг махсус баёнотида бу хуруж университетларни ислоҳ қилиш тўғрисида яқинда миллий конгресс қабул қилган антидемократик қонунга норозилик белгиси остида студентларнинг шу штатда бўлиб ўтган оммавий намойишидан талвасага тушган реакцион унсурларнинг иши, эканлиги айтилади. Реакциячилар партияга ҳужум қилиб, кишиларни қўрқитмоқчи ва қонунга қарши курашни тўхтатмоқчи бўлиб овора бўлаяпти.

(ТАСС).

ВАТАНПАРВАРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ. Биньтун вилоятида ҳаракат қилаётган Жанубий Вьетнам Халқ озодлик қуролли кучлари 6 сентябрда тўсатдан қилинган ҳужум натижасида Американинг 90 нафардан ошиқ солдатини сафдан чиқардилар, 14 та ҳарбий машинасини шу жумладан 12 та танк ва бронемашинасини яксон қилдилар, 3 та вертолётини уриб туширдилар.

Вьетнам информация агентлигининг Озодлик матбуот агентлигига асосланиб берган хабарига кўра Жанубий Вьетнам ватанпарварлари ўтган ой Митхо вилоятида Америка Сайгон қўшинларининг 1500 дан ошиқ солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Душманнинг 35 та ҳарбий машинасини яксон қилдилар, 5 та катерини ғарқ қилдириб ва ёндириб юбордилар, 6 та самолёти ва вертолётини уриб туширдилар, 3 та оғир тўпини мажақлаб ташладилар, шунингдек кўп миқдорда қурол аслаҳаларини ўлжа олдилар.

(ТАСС).

БИР КУНЛИК СЕССИЯ

РИМ. Рим яқинидаги Тиволи шаҳарчасида кеча «Умумий бозор» мамлакатлари билан Англияни бирлаштирувчи орган — Ғарбий Европа Иттифоқи кенгашининг бир кунлик сессияси бўлиб ўтди.

Кенгашда қатнашувчи мамлакатларнинг министрлари бир қанча проблемаларни, жумладан Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатларни муҳокама қилдилар. Улар СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги шартномага ижобий баҳо бердилар.

Сессияда раислик қилган Италия ташқи ишлар министри А. Моро шартноманинг аҳамияти тўғрисида гапириб, бу шартнома имзолангандан кейин «Қитъадаги сиёсий мувозанатни мустаҳкамлаши ва тинчликка кафолат бериши мумкин бўлган Европа кенгашини ўтказиш учун кўпроқ имконият вужудга келди», деб таъкидлади.

(ТАСС).

БОЛГАРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ.
Ловечдаги «Балкан» автомобиль заводининг бош конвейери. «Москвич—412» машиналари мана шу ерда йиғилади.
В. Янков фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

МИСР НЕФТИ

ҚОҲИРА. Бирлашган Араб Республикасида 1969 йилнинг ўртасидан то 1970 йилнинг 31 июнигача бир йил мобайнида хом нефть қазиб чиқариш 31 процент кўпайди. БАР биринчи марта 18,5 миллион тонна хом нефть қазиб чиқариб ўзининг 7-7,2 миллион тонна чамаси келадиган эҳтиёжларини батамом қондирди ҳамда чет элга анчагина нефть экспорт қилиш имкониятига эга бўлди. БАР Исроилнинг агрессияси натижасида Синай ярим оролидаги ўзининг энг муҳим нефть конларидан вақтинча маҳрум бўлиб турганлигига қарамай шундай натижаларга эришди.

Бу йил, деб ёзади «Ижипшн» газета, БАР Морган нефть конларини ҳамда Ал-Аламейн районидаги нефть конлари ишини катталаштириш ҳисобига нефть қазиб чиқаришни анчагина кўпайтиради.

Совет Иттифоқи геология қидирув ишларида шунингдек бир қанча нефть ҳайдаш заводлари ҳамда Сурков мой заводлари қурилишида ҳам Бирлашган Араб Республикасига техникавий ёрдам беради.

(ТАСС).

Америка монополияларининг жосуслиги

КАРАКАС. Бухгалтерлар ҳамда савдо корхоналарининг маъмурий ходимлари Федерациясининг раиси Клаудио Новаррете «Семена» журналининг мухбири билан қилган суҳбатида Америка монополиялари Венесуэлада иқтисодий жосуслик билан шуғулланмоқдалар, деди. У таъкидлаб айтдики, АҚШ концернлари Венесуэлада иш кўраётган юридик компанияларининг ёрдамида маҳаллий саноат компанияларининг, айниқса, улар суқилиб кирмоқчи бўлган компанияларнинг молиявий аҳволини ўрганиб чиқмоқдалар.

Новаррете уқдирдики, АҚШ монополиялари шундай методлардан фойдаланиб, Венесуэла экономикасининг ривожланишини тўхтатиб қўйишга, чиқараётган маҳсулотлари монополия моллари билан рақобат қилиши мумкин бўлган миллий корхоналарни йўқотиб юборишга ҳаракат қилмоқда.

Клаудио Новаррете миллий саноат корхоналарини ҳимоя қилмоқ учун таъсирчан чоралар кўришга даъват этди.

(ТАСС).

МЕҲНАТ ТАРОНАСИ

АДАБИЙ ЎЙЛАР

Норбой ХУДОЙБЕРГАНОВ

Меҳнатсиз тараққиётни, ҳаётни тасаввур қилиб бўлмайди. У иқтисодий ва маънавий оламни ҳаракатга келтирувчи ягона куч, ягона манбадир. Бироқ ҳамма гап мана шу манба, мана шу кучдан тўла фойдаланишда, уларнинг мазмуни, йўналишини тўғри англаб олишда, маънавий ва моддий бойликларни кўплаб ишлаб чиқаришга сафарбар этишда. Шунинг учун биринчи навбатда меҳнатнинг икки жиҳатини ҳисобга олмоқ даркор: ақлий меҳнат ҳам, жисмоний меҳнат ҳам, биринчидан, юракка, виждонга, тафаккурга, иккинчидан, куч-қудратга, қўл кучига, билак кучига боғланади.

Диққат қилинг-а, олимлик ва ёзувчилик ақлий меҳнат ҳисобланади, аммо ёзаётган асаринг кимга қандай наф ёки зарар келтиришини билмасдан, ижод учун соғлигинг, куч-қудратинг етиш-етмаслигини англамасдан қалам тебратиб бўладими?! Шунингдек, имкониятинг кўлами, даражаси, шарт-шароитларнинг қандай бўлиши, истеъдод мавжудлиги, унинг равнақи учун нималар талаб қилинишига бефарқ қараш мумкинми?

Йўқ, жисмоний ҳаракатсиз, юракнинг иштирокисиз ҳеч қандай ишни уддалаб бўлмайди.

Тўғри, ақлий меҳнат аҳли учун жисмоний куч-қудрат иккинчи ўринда туради: қанчалик соғ-саломат бўлма, қанчалик куч-қудратга тўлма, агар истеъдоддан, қобилиятдан маҳрум экансан, ҳеч қандай натижа чиқмайди. Худди шунингдек, жисмоний меҳнатда ақл иштирок этмаса, ишнинг унуми бўлмайди, бироқ биринчи ўринда билак кучи, қўл кучи туради.

Буларнинг ҳаммаси оддий ҳақиқатлар-ку, нима учун бу ҳақда сўз очилди?

Гап шундаки, биз баъзан худди шундай оддий ҳақиқатларни ҳазм этолмаймиз. Чунончи, айрим ёзувчилар, адабиётшунослар ва бир қанча ўқувчилар сўз санъатида меҳнат аҳлининг орзу-ниятлари, хатти-ҳаракатлари, ижтимоий-шахсий фаолияти етарли ёритилмаяпти, деб бонг урадилар-у, меҳнат аҳли деганда фақат ишчилар билан деҳқонларни кўзда тутадилар. Олимлар, зиёлилар, умуман маънавий бойликни яратувчилар меҳнат аҳлига кирмайдими?

Қизиғи шуки, деҳқонлар, ишчилар зиёлиларга, олимларга, санъаткорларга алоҳида иззат-ҳурмат, муҳаббат билан қарайди, чин қалбидан эъзозлайди, қадрлайди. Негаки, бир бирларининг меҳнатлари, курашлари бир мақсадга—турмушни янада гўзалроқ, мазмунлироқ қилишга йўналтирилганини яхши билади, бутун вужуди билан сезади.

Назаримда, меҳнат аҳли образларини яратишда масаланинг мана шу томони эсдан чиқарилмаслиги зарур. Акс ҳолда ҳаётдаги маънавий ва иқтисодий тараққиёт бирёқлама, юзаки ёритилади, бу борада тер тўкаётган қалби олов одамларнинг тақдири, фаолияти етарли даражада тўғри, ҳаққоний кўрсатилмайди.

Хуллас, жамиятда меҳнатга алоқадор бўлмаган шахс бўлмайди ва буни ҳисобга олмасдан турмушнинг, маънавий ҳамда иқтисодий ишлаб чиқаришнинг манзаралари тўлалигича барча мураккабликлари билан намоён этилмайди.

Лекин масаланинг тағин бир томони бор: меҳнат жараёни қандай тасвирланади? Турли соҳаларда ҳаракат қилаётган меҳнат «жангчи»ларининг характерлари қандай йўллар билан очилади?

Маълумки, меҳнатни касб, ҳунар, истеъдод, қобилият сингари омиллар ҳаётга татбиқ этади, касб, ҳунар, истеъдод эса ҳар бир шахсга ўз «тамғасичи» босади. Шундай экан, меҳнаткаш образини яратишда унинг касб-кори, ҳунарига бефарқ қараб бўлмайди, аммо касб-кор, ҳунарнинг икир-чикирларигача қаламга олиш зарурми?

Айрим ижодкорлар бу ҳақда мутлако бош қотирмасдан қўлга қалам оладилар ва оқибатда уларнинг маҳсулотидан меҳнат руҳини, касб-ҳунар «образи»ни топиб бўлмайди. Баъзан буни ўзлари сезиб қоладилар-да, уч-тўрт жумлада ҳунар, касб хусусида, қаҳрамонлар бажараётган иш тўғрисида йўл-йўлакай айтиб ўтадилар. Борди-ю, асарда ҳаракат қилувчилар пахтакорлар дейилса, дарров ғўза парвариши, ёввойи ўтлар, зараркунандалар, суғориш ўғитлаш, «оқ олтин» терими ва ҳоказолар юзасидан бир-икки оғиз гап қистирилади, бироқ уларни айтайлик, қишлоқ хўжалиги соҳасида меҳнат қилаётган олимлар ёки талабалар ҳаётига оид сўзлар билан алмаштириб юборилса-да, ҳеч қандай ўзгариш юз бермайди ва пахтакорлар тўғрисидаги асар олимлар ёки студентлар турмушичи акс эттирадиган «асар»га айланади — қолади.

Шу йўл билан «қора олтин» қазиб чиқарувчиларга бағишланган романни «зангори олов» бунёдкорлари тўғрисида ёзилган, деб ўзгартириш, чўпонлар турмушини ёритишга қаратилгач қиссани ғаллакорлар меҳнатини улуғлайдиган асарга «пайванд» этиш мумкин. Дарвоқе, махсус касб-кор, ҳунарларга доир шундай сўзлар, жумлалар, фикрлар мавжудки, улар асардан асарга кўчиб юрадилар. Аммо аслида ҳал қилувчи омил муайян касбга, ҳунарга оид сўзларда эмас, балки шу сўзларнинг инсон тақдирини қандай ёритиш-ёритмаслигида-ку!

Шу нуқтаи назардан қараганда меҳнат кишисининг характерини яратиш учун унинг иш жараёнидаги хатти-ҳаракатларини тасвирлаш керакми ёки тасвирлаш керак эмасми, деб масалани кўндаланг қўйиш тўғри бўлмаса керак. Ҳолбуки, айрим ўртоқлар касб-ҳунарни, ишини кўрсатмасдан меҳнат кишисини асло тасаввур этиб бўлмайди, деб даъво қилсалар, бошқалари сўз санъати меҳнат жараёнини эмас, балки инсоннинг ҳаётини гавдалантиришга мувофиқлаштирилган, холос, дейди.

Ўйлаймизки, уларнинг гапларида ҳам, буларнинг гапларида ҳам жон бор, лекин ҳар иккала қарашни тўла қабул қилиш қийин. Негаки, шундай вазифалар рўй берадики, қаҳрамоннинг меҳнат жараёнига кўз ташламасдан илож йўқ. Аксинча, гоҳида иш фаолияти батафсил тадқиқ этилса, инсоннинг ўзи сояда қолиб кетиши мумкин. Лекин буни қандай билиш мумкин?

Меҳнат жараёнини тасвирлаш зарур ёхуд зарур эмаслигини санъаткорларнинг ўзи аниқлайди. Шунга кўра унинг қай даражада сезгир, уста эканлиги кўринади. Борди-ю, талаб қилинмаган пайтда қаҳрамоннинг ишлаб чиқаришдаги фаолияти кўрсатилса, бундан яхши натижа чиқармиди? Аксинча, характерни муҳитдан, ишлаб чиқариш жараёнидан «узиб» олинса-чи? Ҳар иккала ҳолатда ҳам аҳвол танг бўлади.

Шубҳасизки, инсон ҳаёти, унинг меҳнат фаолиятидаги нозик сир-асрорларини, латофат ва гўзалликни, мураккаблик ва қийинчиликларни ҳаққоний ёритиш билан ақл-онгнинг ўсишига, турмуш тараққиётига самарали таъсир кўрсатган ижодкоргагина бахт кулиб боқади.

Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар»и, Ойбекнинг «Қутлуғ қони», Абдулла Қаҳҳорнинг «Сароб»и, катор ҳикоялари, Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи»си каби сўз санъатининг нодир намуналари бу фикримизнинг тўғри эканлигини тўла далиллайди.

Бу ўринда мазкур асарлар қаҳрамонларининг муайян касб эгаси сифатида, ишлаб чиқаришнинг, маънавий ҳаётнинг бевосита иштирокчиси тарзида ғоятда ишонарли, ҳаққоний гавдалантирилганига диққатингизни тортмоқчимиз. Зотан, чинакам бадиий асарда ҳаракат қилувчи шахс қонуний суратда турмушнинг у ёки бу соҳасидаги меҳнаткаш бўлиб чиқади.

Ҳар қандай ҳақиқий санъаткорнинг сеҳрли сири, сеҳрли қудрати шунда бўлса керакки, у ҳар бир қаҳрамоннинг турмушда эгаллаган ўрнини ҳаётдагидек жонли, табиий тасвирлаш борасида қандайдир йўллар орқали меҳнат фаолиятини намоён этади. Чунончи, «Ўтган кунлар»даги Отабек билан Кумушбибиларнинг фақат юқори табақага мансублиги, уларнинг бадавлатлигигина эмас, балки бу қаҳрамонлар оиласининг савдо-сотиқ билан махсус шуғулланиши уқилиб туради. Лекин Абдулла Қодирий уларнинг меҳнат фаолиятини алоҳида олиб тасвирламайди, касб-корларининг нозик, мураккаб томонларига гўё аҳамият бермагандай қалам тебратади. Нима учун?

Гап шундаки, ёзувчи ўз қаҳрамонларини даврнинг илғор кишилари, муҳаббат, вафодорлик, ҳаққонийлик рамзи сифатида тасвирлашни асосий мақсад деб билган ва шунга мувофиқ ҳаётий материални танлаган. Борди-ю, Отабекнинг савдо-сотиқ ишидаги хатти-ҳаракатларини қоғозга туширмоқни касб этса, қаҳрамоннинг ижобий хислатларига путур етказилишини олдиндан сезган.

Бу масаланинг бир томони. Иккинчидан, у биринчи навбатда Отабек билан Кумушбибининг ижтимоий эркинлик, муҳаббат бобидаги озодлик, ҳаққонийлик учун кураши ва бу курашнинг фожиали оқибатларини кўрсатиш нуқтаи назаридан иш кўрган.

«Қутлуғ қон»даги Йўлчи характерини ишлашда ҳам асосан шундай йўл тутилган. Тўғри, бу ерда «Ўтган кунлар»дагидан бироз фарқланадиган вазият мавжуд. Ижодкор қаҳрамоннинг деҳқончилик билан шуғулланиши, шу билан кун кечириши, фақат шу ҳақда ўйлашини бир мунча батафсилроқ чизади.

Лекин бундай манзаралар тобора иккинчи планга туша боради. Тахминан романнинг ярмидан биз Йўлчини чинакам инқилобчи қиёфасида кўрамиз, асарнинг бошларида эса унинг тимсолида оддий ўзбек деҳқони намоён бўлган эди.

Шуниси диққатга сазоворки, ҳар иккала романда қаҳрамонларнинг қандай касб-ҳунар, қандай иш билан машғул эканлиги, нималар билан тирикчилик қилаётгани махсус изоҳларсиз билиниб туради. Ҳолбуки, бир қарашда Абдулла Қодирий ва Ойбекнинг диққат марказида муҳим ижтимоий-ахлоқий муаммолар турган экан, қаҳрамонларнинг меҳнатдаги қайси соҳа билан боғланганлигини кўрсатиш шарт эмасдек туюлади. Аслида эса муайян шахсни ўз муҳитидан узиб олиш қанчалик ғайри-табиий бўлса, инсонни ақлий ёки жисмоний меҳнат жараёнига узвий боғлиқ ҳолда тасвирламаслик шунчалик сунъийликка олиб боради. Ахир, дунёда бирорта одам йўқки, маънавий-моддий бойликларни бунёд этишга бевосита ёки бавосита алоқадор бўлмай, турмушда муаллақ яшаётган бўлса. Зотан инсоннинг қадр-қиммати унинг жамиятга, меҳнатга муносабати билан ўлчанади. Бадиий тасвирда эса жамият, шахс ва меҳнат бир-бирларига табиий равишда жипслашиб, бирлашиб, сингишиб кетган бўлиши керакки, бу ниҳоятда катта аҳамият касб этади.

Қаранг-а, «Қутлуғ қон»да Йўлчининг қилган ишлари ҳа деб таъкидланавермайди, бироқ қаҳрамонда чинакам деҳқонларга хос соддалик, самимийлик, софлик ва бироз ҳадиксираш, жиддийлик, дадиллик ва ҳужумкорлик аралаш мураккаб туйғу мавж уриб туради.

«Сароб»даги Саидийни айтмайсизми! Унда зиёлиларга хос нозик таъб, чуқур мулоҳаза қилиб кўришга интилиш билан бирга ҳаққоний фожиани келтириб чиқарадиган маслаксизлик, эътиқодсизлик, журъатсизлик аломатлари қоришиб, аралашиб кетган.

Абдулла Қаҳҳор ва Ойбек юксак мақсадлар асосида меҳнат қилгандагина бахт-саодат, ҳақиқат тантанасига эришиш мумкин, деган фикрни қаҳрамонлари тақдирига «едириб» юборади, лекин буни иккаласи икки хил йўл, икки хил восита орқали амалга оширади. Аниқроғи, «Сароб»да ҳақиқат учун кураш йўлини тополмаган, халқ манфаатига ҳамоҳанг бўладиган катта эътиқоддан маҳрум этилган шахс фожиаси кўрсатилса, «Қутлуғ қон»да турмуш тақозоси билан онги ўсган, ақли қайралган инқилобчининг туғилиши, камолотга етишиши, ноҳақлик, қаллобликка қарши олишувда ҳалок бўлиши тасвирланади.

Икки фожиа! Аммо ҳар бирида бошқа-бошқа мазмун жамулжам! Саидий фожиаси маслаксизлик, эътиқодсизликнинг инқирозга юз тутиши, шахсий манфаат, худбинликка «қул» бўлиши оқибатида рўй берса, Йўлчининг ҳалокати яхши яшаш, бахт-саодатга эришиш йўлидаги кураш натижасида вужудга келган.

Ойбек ва Абдулла Қаҳҳор қаҳрамонларининг фожиали тақдирини тадқиқ этиш жараёнида уларнинг ҳаёт, меҳнат билан узвий алоқасини, нозик, табиий муносабатини ғоят табиий, жонли манзараларда гавдалантиради.

(Давоми бор).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Спорт

✻ ФУТБОЛ

МИЛЛИОНЛАР КУБОГИ УЧУН

Эртага Тошкентда физкультура коллективлари учун футбол бўйича СССР Кубоги мусобақаларининг нимчорак финал учрашувидан бири ўтказилади. Бу оммавий мусобақанинг якунловчи даврасида Ўзбекистон шарафини ҳимоя қилаётган республика кубогининг эгаси — «Тошкенткабель» заводининг командаси «Полиграфист» (Благовешченск) коллективини қабул қилади.

Фахрли соврин йўлидаги биринчи тўсиқни ўзбек футболчилари муваффақиятли енгиб ўтишди. Улар ўн олтидан бир финалида Чкаловск (Тожикистон ССР) шаҳрида маҳаллий «Коммунальник» футболчиларини 2:0 ҳисоби билан мағлубиятга учратган эдилар.

ЁШЛАР СПАРТАКИАДАСИ

Ворошиловград шаҳрида СССР профессионал- техника таълими билим юртлари ўқувчиларининг XII спартакиадаси мусобақалари бўлиб ўтди. «Меҳнат резервлари» Бутуниттифоқ кўнгилли спорт жамиятининг ўзбекистонлик вакиллари мусобақанинг эркин кураш, велосипед спорти, волейбол, баскетбол, футбол, сузиш, мерганлик, енгил атлетика турлари бўйича иштирок этишди. Жами бу ерда ўн беш республика ва Москва, Ленинград, Ворошиловград шаҳарларидан келган ёш спортчилар куч синашдилар.

Мусобақада муваффақиятли қатнашган ўзбекистонлик волейболчи қизлар биринчи ўринни эгаллаб, чемпионлик олтин медалларини қўлга киритдилар. Улар барча учрашувларни ғалаба билан тугаллашди. Волейболчи йигитларимиз эса етинчи ўрин билан кифояландилар.

Мукофотли олтинчи ўринни эгаллаган енгил атлетикачиларимизни ҳам табрикласа бўлади. Республикамиз вакили Қ. Солиев бир ярим километрга югуришда иккинчи ва уч минг метрга тўсиқлар билан югуришда учинчи ўринларни эгаллади. В. Корягин эса баландликка сакрашда бронза медалига сазовор бўлди. Эркин кураш бўйича мусобақаларда республикамиз спортчилари саккизинчи ўринни эгаллашди. Полвонларимиздан ўз вазн тоифасида чемпион бўлган Н. Мустафоев ва учинчи погонага кўтарилган Б. Нуров етук маҳорат, жисмоний куч ва чаққонлик намойиш қилдилар.

Спартакиаданинг қолган турларида ўзбек футболчилари қуйидаги ўринларни эгаллашди: сузишда — қизлар—бешинчи, йигитлар — олтинчи; велосипед спорти—қизлар—ўн учинчи, йигитлар — ўн биринчи; мерганлик — олтинчи; футбол — тўққизинчи — ўн иккинчи ўринлар; баскетбол — йигитлар — тўққизинчи — ўн иккинчи ўринларни бўлишиб олишди.

Полвонлар олишуви бошланди.

Н. Надеждин фотоси.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—18|IX да **Жизель,** 19|IX да **Рус кишилари.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—18|IX да **Ўғирланган умр,** 19|IX да **Парвона.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Совет Иттифоқи ва Болгария цирки усталарининг томошалари.** ЎРГАТИЛГАН АРСЛОНЛАРНИНГ КАТТА АТТРАКЦИОНИ. **Ўргатувчи—РСФСР да хизмат кўрсатган артист** ВЛАДИМИР БОРИСОВ (Томошалар кеч соат 8 да бошланади). Шанба кунлари: кундуз соат 3, кеч 8 да; якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва 8 да томошалар кўрсатилади).

КИНО

18 СЕНТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

Резидентнинг тақдири—«СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч 9 да).

Винетту — апачлар йўлбошчиси — «ЎЗБЕКИСТОН, «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Парад-алле— «ЧАЙКА» (кечқурун).

Гайдуклар қасоси—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Сайҳа—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кечқурун).

Резидентнинг хатоси—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8 ва 9.40 минутда бошланади)

Резидентнинг хатоси —ТЕЛЬМАН номли.

Резидентнинг тақдири—«ФЕСТИВАЛЬ».

Отамнинг сафари—«ХИВА».

19 СЕНТЯБРДА

ҚИШКИ БИНОДА

Резидентнинг тақдири—«СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ва кеч 9 да).

Виннету—апачлар йўлбошчиси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Парад-алле —«ЧАЙКА» (кечқурун).

Гайдуклар қасоси—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Сайҳа—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, (кечқурун).

Резидентнинг хатоси —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ». (кундуз 2, кеч 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8 ва 9.40 минутда бошланади)

Резидентнинг хатоси —ТЕЛЬМАН номли.

Резидентнинг тақдири—«ФЕСТИВАЛЬ».

Отамнинг сафари —«ХИВА».

---

30 сентябрь кундуз соат 3 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа, иқтисод ва юридик фанлари бўлимларининг иқтисод бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Куйбишев кўчаси, 14 уй)да иқтисод фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Н. Н. Юсупов: «Металлкесгич ускуналар ремонтини ихтисослаштириш ва марказлаштиришнинг иқтисодий самарадорлиги (Ўрта Осиё саноати мисолида)» деган темада;

В. Я. Мошченко: «Ўзбекистон адирларида ишлаб чиқарувчи кучларни ўзлаштириш, ривожлантириш ва жойлаштириш проблемалари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1 уй)да танишиш мумкин.

---

30 сентябрь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг геология фанлари бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Сулаймонова кўчаси, 33 уй)да геология-минералогия фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Л. А. Ҳасанова: «Сирдарё артезиан ҳавзасининг ўрта ва қуйи қисмларидаги ер ости сувларида фтор - тақсимотининг гидрогеохимиёвий хусусиятлари» деган темада;

М. Шагаев: «Қарши чўлларида ирригация-мелиорация ишларининг ривожланиши муносабати билан неогентўртланчи қатламларининг гидрогеологик шароитлари (ВЭЗ ва таянч скважиналарнинг маълумотлари бўйича)» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Сулаймонова кўчаси, 33 уй)да танишиш мумкин.

ЛЕНИНГРАД ШАҲРИДА

30 СЕНТЯБРДА

1966 ЙИЛДА ЧИҚАРИЛГАН 3% ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЁМИНИНГ 34-ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда заёмнинг 31 разрядига 40 сўмдан 5000 сўмгача бўлган 291400 дона ютуқ ўйналади, уларнинг умумий суммаси 15889360 сўмни ташкил этади.

ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

«УЗКУЛЬТТОРГ» РЕСПУБЛИКА УЛГУРЖИ БАЗАСИГА

Қўйилиқда ишлаш учун склад учёти бўйича катта бухгалтер, юкчи-ишчилар ва тракторчилар (меҳнат ҳақи—шартнома бўйича тўланади)

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетарский кўчаси, 4 уй, 18 хона, аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси ва район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга мурожаат қилинсин.

ТЕЛЕВИЗОР

18 СЕНТЯБРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. Қишлоқ ёшлари клуби. **19.10** «Ахборот» информацион программаси. **19.25** Л. Бетховен. 23-соната. «Аппассионата». Композитор туғилган куннинг 200 йиллиги муносабати билан **20.00** Реклама. **20.05** Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.15 «Ахборот» информацион программаси. **20.30** «Сиҳат-саломатлик» Илмий-оммабоп программа. **21.10** КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. Пахта терими кундалиги. **21.30** Янгиликлар. **21.35** «БЎСТОН» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА МОСКВА КЎРСАТАДИ

16.30 Янгиликлар **16.35** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 Болалар учун. «Чуртон балиқ амри билан» Фильм-эртак.

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

18.55 2-синф ўқитувчилари учун рус тилида консультация **19.25** Ота-оналар учун ўзбек тилида консультация. **19.55** Кўрсатувлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **20.10** Рангли телевидение. Болалар учун мультипликацион фильмлар. **21.00** Янгиликлар **21.05** «Жасорат» телевизион альманахи. **22.00** Рангли телевидение. «Оби-ҳаёт». Ҳужжатли киноочерк. **22.10** «Ҳар хил ҳикоялар». Фильм-спектакль. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Классик куйлардан концерт. **00.30** «Ёмғир ва шамол деразани чертганда». Бадиий фильм. **02.00** Интервидение» «Оқшом куйлари». **03.00** Янгиликлар, кўрсатувлар программаси. **03.10** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Тошкент истиқболи. **20.20** Ҳужжатли фильм. **Рус тилида: 20.30** «Азимут». Туристик - ўлкашунослик клуби. **21.00** «Тентак» Бадиий фильм.

19 СЕНТЯБРЬ

ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида: 17.00** «Ахборот» информацион программаси. **17.10** Ҳужжатли фильм. **Ўзбек тилида 17.20** «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». **18.20** «Мўъжизалар масакани». Цирк томошалари. **19.00** «Қалбимда қўшиқлар кўп». Концерт. **19.40** «Ахборот» информацион программаси. **19.55** Кўрсатувлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 «Ярим аср йилномаси». Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильмнинг 1952 йил ҳақидаги серияси. **21.00** Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ДИНАМО» (Москва) — «ДИНАМО» (Тбилиси). Ўйиннинг иккинчи тайми. **21.45** К. Гольдони. «Икки бойга бир малай» М. Горький номидаги Краснодар драма театрининг спектакли. **23.35** «Вақт» информацион программаси **24.00** Шайбали хоккей бўйича Европа чемпионлари кубоги учун. Ярим финал ўйинлари «СПАРТАК» (Москва) — «ДУКЛА» (Иглава, ЧССР). Ўйиннинг иккинчи даври. **00.45** Эфирда «Молодость». **01.45** Концерт. **02.15** Хотин-қизлар ўртасида баскетбол бўйича Европа биринчилиги финали ўйинлари. Голландиядан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида янгиликлар, охирида кўрсатувлар программаси.

РАДИО

18 СЕНТЯБРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.10 Ёшлар учун музикали соат (ўзбекча). **16.50** «Правда» газетасининг обзори. **17.00** «Скрипкачи Жозеф Сигети». Музикали эшиттириш (русча). **18.00** Илмий-атеистик темаларда эшиттириш (ўзбекча) **18.10** Я. Қурбон шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. **19.20** Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (татарча). **20.00** «Узбекистан индустриальный» радиожурнали. **20.30** Саноат ходимлари учун концерт. **21.00** Халқаро мавзуларда суҳбат. **21.10** Пахта далалари меҳнаткашларининг талабларига мувофиқ концерт. **21.45** Тарих фанлари кандидати Э. Ҳайитбоевнинг «КПСС — жаҳон социализм системасининг бирлиги ва қудратини мустаҳкамлаш учун курашда». (ўзбекча). **22.30** Театр микрофон олдида. Ҳамза номли театрнинг «Ўғирланган умр» спектаклининг монтажи.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Халқ достонларидан парчалар. **19.30** Концерт. **20.00** Композиторлар З. Шоҳидий ва Я. Сабзанов қўшиқлари (тожикча). **20.30** Б. Бровцин. Уйғур темаларига сюита **20.50** «Ўзбекистон шолиси». Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати И. И. Кузьмин суҳбати (русча) **21.00** Осиё ва Африка ёзувчилари конференцияси олдидан. Непаль ва Ангола шоирларининг шеърлари (ўзбекча).

Тошкент оқшоми 4 бет.
18 СЕНТЯБРЬ 1970 й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95 эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР 3109
Р—14657